

Forfatter: Kidde, Harald

Titel: Udrag fra Jærnet

Citation: Kidde, Harald: "Jærnet", i Kidde, Harald: *Jærnet*, udg. af Knud Bjarne Gjesing ; Thomas Riis , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, isamarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1990, s. 429. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kidde04ny-shoot-idm140608063152736/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Jærnet

- se n.t.s. 46. – *Huginn Spegels*: «Guds verk och helas»: skabelsesberetning på vers (1685) af lærkebiskop H.S. (1645-1714).
- 202 «Såns sånger»: se n.t.s. 184. – «*Mose och Lamibens vinor*»: se n.t.s. 177. – *Af tonquist-handbök*: visesamling af pseud. Axel Ivar Selbl. – *Christina Egeppina Bonaparte*: (1798-1847), datter af Napoleon I's broder Lucien B., fyrste af Cambrø; gift 1818-24 med den svenske greve Arvid Posse (1782-1826). – *Jehus*: jf. 2. Kong. 9,16-20 – *Felmas*: eller *Fastingmarkeberne*: se n.t.s. 46.
- 203 *Tau*: mælhegnet jordsykke el. gårdsplads. – *Juletøer*: jetteboer. – *Rier*: kæmper. – *Digerdalen*: se n.t.s. 48. – *Osmøndsmeder*: se n.t.s. 57. – *Asgårdrygen*: narlig rytterskare af gengangere, der if. norsk folketro viser sig ved juletid; den er farlig at møde, da man risikerer at blive revet med. – *Birkebjørne*: se n.t.s. 190.
- 204 *Arvidus Arvidi Svata*: ikke identificeret. – *Arvat*: det bjerg, hvor Noals Ark strandede efter syndfloden.
- 205 *Fimbubintne*: i nordisk mytologi om uhorst strenge væltre, der varsler verdens undergang. – *En Rangelor*: slotsfrue på Edsholm, efter sagnet gerrig og hård mod sønnen. – *Engelbrøket Engelbreksson*: (d. 1436) leder af oprøret 1434 mod de danske myndigheder. – *Peder Ulfson Ross*: se n.t.s. 179. – *Herman Gessler*: omtales 1842 under navnet H. Giseba: som Edholms sidste foged; muligvis forveksles Kidde med den tyranniske foged Gessler i Wilhelm Tell-sagnet. – *Moseløpinde*: små pinde, hvormed man former et plastisk materiale.
- 206 *den hellige Tonger*: Värmlands første missionær, drøbt o. 980; hans grav blev velfærtssted. – *Påldebjørn*: kultfattet jern fremstillet i oven fyret med stenkul, metoden anvendtes ikke i Sverige.
- 209 *Hulbom*: se n.t.s. 37.
- 210 *Lindorm*: i folketroen menneskeædende slange eller drage.
- 211 *Bøllefyet*: rum til opbevaring af korn, andre levnedsmidler eller redskaber. – *Almqvist*: den svenske forfatter Carl Jonas Love A. (1793-1866) flygtede 1851 til USA pga. anklage for forsøg på giftmord. – «*Odens*, . . . *anså*»: «Jeg ville have hadet, hvis jeg kunne – hvis ikke vil jeg elske, men ikke gerne».
- 212 *Afthelus*: folkevæsedigteren Arvid August A. (1785-1871). – *Höner*: i nordisk mytologi Odins medhjælper ved menneskets skabelse, idet H giver forstand. – *Una Troll*: se n.t.s. 32.
- 213 «*Afrodite og Vulcan*»: Afrodite var gudinde for skønhed, kærlighed og frugtbarhed, og hendes ægtefælle Vulcan gud for smedekunst. – *Moritz' Mytologi*: formentlig Karl Philipp Moritz (1757-93): *Götterlehre oder mythologische Dichtungen der Alten* (1791). – *Yegen*: sø ost for Filipstad. – *Geijer*: se n.t.s. 32. G. udviklede sig i stadig mere liberal retning, hvorved han pådrog sig ortodokse og konservative kredses vrede I 1834 blev han foreslået som biskop i Karlstad, men vudslog sig. – *Amalie v. Helvig*: (1776-1831) tyskfødt forfatterinde, der knyttede et varmt, erotisk præget venskab med Geijer.